

HÍREK, ISMERTETÉSEK

Oleg Sztjepanovics Vjalov professzor 75 éves

O. Sz. VJALOV professzor, az Ukrán Tudományos Akadémia tagja, a Magyarhoni Földtani Társulat tiszteleti tagja 75 éves. 1904. január 23-án Taskentben született. Egyetemi tanulmányait 1928-ban fejezte be a leningrádi Állami Egyetemen. 1927–33. évek között a Leningrádi Geológiai Bizottság (ma V. Sz. E. G. E. I.) geológusa. 1933–48 között a V. Ny. I. G. R. I. (Összszövetségi Olaj- és Gáz Intézet) Közép-Ázsiai és Nyugat-Ukraina-i szekciójának főgeológusa Leningrádban. 1937-ben védi meg „Adalékok Közép-Ázsia harmadidőszaki rétegei megismeréséhez” című doktori disszertációját. 1941-ben meghívottként történeti geológiát ad elő a leningrádi egyetemen. 1945–61-es évek között a Lvovi állami egyetem történeti geológia és paleontológiai tanszékének vezetője.

1947-ben a Fergánai-medence új olajlelőhelyeinél végzett geológiai tanulmányáért állami díjjal tüntették ki.

1948 óta az Ukrán Akadémia tagja. 1949-től máig az Ukrán Tudományos Akadémia Hegyvidéki és Bányászati-Geológiai és Geokémiai Intézete tektonikai és paleogeográfiai osztályának vezetője Lvovban.

Megjelent munkáinak száma 400 körül van, amelyek úgyszólván a földtan egész területét felölelik: tektonika, regionális geológia, paleontológia, hidrogeológia, mérnökgeológia, olajgeológia vonatkozásában közölnek fontos eredményeket. Ezt a sokoldalú tevékenységet nagyon jól illusztrálják tudományos munkásságának következő főbb adatai: 1927–33 között a karsztföldtani vizsgálatokat végezte a Krímben, hidrogeológiai kutatásokat Usztyuriban, mérnökgeológiai vizsgálatokat és térképezési munkákat a Kaukázusban, s különféle paleontológiai feladatokat oldott meg.

1933–48 között kréta és paleogén rétegek tanulmányozását végezte a Fergánai-medencében és különböző közép-ázsiai olajlelőhelyeken (Tadzsiszkisztánban, Turkmeniában, Taskent területén), ahol számos paleontológiai (főleg Ostrea-kra vonatkozó rendszertani) kérdést is megoldott. Dzsun-

gária, Kazsgaria kőolaj- és gáz kutatásai többek között a Fergánai-medence rétegtani kérdéseinek megoldása, a terület geológiai térképének elkészítése volt az általa vezetett kollektíva feladata, ami a Közép-Ázsia olajkutatás alapjait szolgáltatta.

1945-től kutatásaiban a Kárpátok geológiája került előtérbe.

1952-ben részt vett az Ukrán Tudományos Akadémia Oceanográfiai Intézetének szervezésében, egy Ohocki tengeri expedícióban, ennek eredményeként jelent meg: „A tenger geológiája” című műve.

1955–56-ban részt vett a Szovjet Tudományos Akadémia első Antarktisz expedíciójában és néhány ausztráliai geológiai expedícióban.

Lvovi tartózkodása idején a geológiai időben az alsópaleozoikumtól a neogénig, a területileg Közép-Ázsiában, Szibériai plattformig, — a Krími félszigeten át a Kárpátokig kiterjedt geológiai tevékenységet folytatott.

Térképező geológusi tevékenységében a Kaukázus és Kamcsatka geológiai térképe emelendő ki.

A *paleontológia* területén kiemelkedő munkássága tengeri sünök, harmadidőszaki molluszkák, szilikátvázú foraminiférákra vonatkozik. Legnagyobb jelentőségű a paleogén Ostrea-kra rendszerezésére vonatkozó munkássága Közép-Ázsiából. Paleoichnológiai munkái szintén fosszilis Ostrea-kra vonatkoznak.

Rétegtani tevékenységére a legjellemzőbbek a kaukázusi paleogén flysre, a fergánai kréta flysre, Belső-Ázsia különböző területeinek harmadidőszaki rétegeinek térképezésére, majd a kárpáti flyskifejlődések és a Kárpátok előterének neogén molaszára vonatkozóak.

VJALOV akadémikus legelső sorban mint *tektonikus* alkotott kiemelkedőt. A Csendes Óceán orogén fázisainak és a Pamír, Tien-Csan összehasonlító tanulmányozását, Antarktisz tektonikai kérdéseivel foglalkozó munkásságát említjük. Összehasonlító munkái: Usztyurt, Kaukázus, Ural, Fer-

gana és Kamcsatka, valamint a Kárpátok tektonikai vázlatának elkészítése volt.

Marandót alkotott, mint *olajgeológus*, mind Közép-Ázsiában, mind a Kárpátok előterének perspektivikus kutatásában.

Nagy munkát végzett, mint különböző tudományos munkák *szervezője*: a Közép-ázsiai harmadidőszaki kutatásokban fiatal geológusok csoportját összefogva, azok paleontológiai, litológiai munkáját irányította.

30 éve vezeti az Ukrán Tudományos Akadémia Hegyvidéki és Bányászati, Geológiai és Geokémiai Intézet paleogeográfiai és tektonikai osztályát.

Kiemelkedő *pedagógus*, 1931-től a leningrádi egyetemen működött és 1945-től a lyovi egyetem geológiai fakultásának első professzora, 15 éven át a történeti geológiai és paleontológiai tanszék vezetője. Számos tanítványa folytatja geológiai munkáját és

nagy kollektívák végezték és végzik ma is irányítása alatt feladatukat.

Tudományos tevékenysége elismeréséül számos földtani egyesület, így a magyar, a grúz, a lengyel, a francia földtani társulat tiszteleti tagjává választotta. Alandó résztvevője nemzetközi kongresszusoknak, *elsősorban a Kárpát–Balkán Geológiai Asszociáció üléseinek*. Hazánkban is üdvözölhetjük a K. B. G. A. 1969-es kongresszusán.

1959-ben a MÁFI 90. éves jubileuma alkalmából rendezett mezoóos kongresszuson és 1969-ben a MÁFI centenáriumi ünnepein is részt vett.

Tagja még számos szovjet és nemzetközi egyesületnek, bizottságnak.

Köszöntjük a kiváló tudóst, a magyar geológusok nagy barátját.

DR. NAGY LÁSZLÓNÉ

Elhalálozások

1977. december 5-én, életének 46. évében, hosszú, türelemmel viselt betegségben hunyt el KRIZSÁN Pál csoportvezető geológus, az Országos Érc- és Ásványbánya Vállalat munkatársa. Szerény, csendes, rokonszemes személyiségére szívesen emlékezik vissza minden szakértő, munkatársa, s akik csak ismerték. Az Ásványbányászatnak pályája kezdetétől folyamatosan hűsége, tevékeny, hasznos szakembere volt. KRIZSÁN Pált 1977. december 14-én ószinte részvétellel helyezték örök nyugalomra a pillisvörösvári temetőben.

1977. december 15-én, 44 éves korában, hosszú, türelemmel viselt betegeskedés és betegség után váratlanul hunyt el MIKÓ Lajos szakági főgeológus, tagtársunk, a Központi Földtani Hivatal munkatársa. Csendes, szerény, dolgozó társunkat vesztettük el személyében. Halkszavú, feltűnést kerülő lényé szívós kitartást, szavakban ki nem fejezett elhatározottságot, más utakat nem bántó értelmes céltudatosságot, öntudatosságot sőt önérzetességet rejtett. Jó

szándéka ismeretlenné tette számára az in-trikát. Jó kolléga volt. Vele a magyar ásványgyógyászat érces oldalának egyik óra távozott el.

MIKÓ Lajos ószinte részvétellel kísérték el utolsó útján, 1977. december 28-án, a Farkasréti temetőben hozzátartozói, barátai és pályatársai. A Központi Földtani Hivatal saját halottjának tekintette. A KFH és a geológustársadalom nevében MORVAI Gusztáv elnökhelyettes vett búcsút tőle.

1978. február 2-án, hosszú szenvedés után, életének 82. évében elhunyt dr. SCHULHOF ÖDÖN az orvostudományok kandidátusa, reumatológus, balneológus, a balneoterápia kiváló tudósa, hírneves fejlesztője. Dr. PAPP Ferenc professzorral karöltve a magyar gyógyfürdőügy háború utáni újjáteremtője. Hamvait, kívánsága szerint, csendben helyezte örök nyugalomra gyászoló családja. (Népszabadság, 1978. febr. 18. sz.)

Sírkövetés

1977. november 9-én volt a Farkasréti temetőben (6/1. parcella, 1. sor, 72. sír) dr. RENNER János Kossuth-díjas, a műszaki tudományok doktora, a M. Áll. Eötvös Loránd Geofizikai Intézet nyugalmazott igazgatója, a Magyar Geofizikusok Egyesülete társelnöke sírkövének felavatása. Beszédet mondott dr. BARTHA György akadémikus. Az ünnepi eseményről szóló

értesítést a Magyar Tudományos Akadémia, a M. Áll. Eötvös Loránd Geofizikai Intézet, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Térképtudományi és Geofizikai tanszékei, az Országos Kőolaj- és Gázipari Tröszt és az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület nevében a Magyar Geofizikusok Egyesülete adta ki.

Kitüntetések

Kitüntetések a Magyar Hidrológiai Társaság Tisztújító Közgyűlése alkalmából

A Magyar Hidrológiai Társaság 1977. szeptember 27-i Tisztújító Közgyűlésén Társulatunk tagjai közül számosan részesültek kitüntetésben tudományos tevékenységük egyesületi működésük, a két egyesület közötti működési összhang fenntartása és továbbformálása elismeréseként.

Az építésügyi és városfejlesztési miniszter dr. HORVÁTH József tagtársunknak, a Fővárosi Fürdőigazgatóság főmérnökének, a Társaság Balneotechnikai Szakosztályának megalakulásától elnökének, eredményes és fáradhatatlan lendületű munkássága elismerésül az Építőipar Kiváló Dolgozója kitüntetést adományozta. Dr. HORVÁTH József elnöki minőségében több nagyszerű országos és nemzetközi nagyrendezvényt bonyolított le (Budapesti gyógyfürdőkkel kapcsolatos építési témák tárgyalása, Fürdőkultúra, balneotechnika és urbanizáció c. konferencia a technika állományok vízügyi tudományos egyesületeinek részvételével, közös szervezésében).

A Vásárhelyi Pál Díjat dr. JUHÁSZ József tagtársunk, a műszaki tudományok doktora, a Nehézipari Műszaki Egyetem Föld- és Teleptani Tanszékének egyetemi tanára kapta. E kitüntetés adományozásával a Társaság dr. JUHÁSZ József kiterjedt és jelentős szakirodalmi munkásságát, a műszaki felsőoktatásban szerzett érdemeit, a közelmúltban az Akadémiai Kiadó gondozásában megjelent „Hidrogeológia” c. könyvét (idegen nyelvű kiadása már folyamatban van) ismeri el és honorálja.

Nem feledkeznek meg ugyanakkor a Társaság dr. JUHÁSZ József szinte páratlan munkabírásról, odaadó egyesületi tevékenységéről. A Magyar Hidrológiai Társaságnak 1949. évi önállósulása óta (korábban a Magyarhoni Földtani Társulat nagy aktivitású és taglétszámú Szakosztálya volt. Szerk.) tagja, aki, az azóta eltelt 28 év alatt sohasem sajnálta az időt és a fáradtságot, ha az egyesületi élet előmozdításáról volt szó. Önzetlensége és a munkáját jellemző alaposág emelte Társaságunk alelnöki székébe”. Dr. BERCSIK Árpád főtítkár a Vásárhelyi Pál Díj átadásakor szavait az alábbi kívánsággal zárta, hogy kitüntetett „a magyar vízgazdálkodás és így a Magyar Hidrológiai Társaság ügyét tartsa meg a régi szeretetben”.

A Magyar Hidrológiai Társaság Tisztújító Közgyűlése Schafarzik Ferenc Eremmel tüntette ki dr. ERDÉLYI Mihály tagtársunkat, a Vízgazdálkodási Tudományos Kutató Központ Vízrajzi Intézetének tudományos tanácsadóját. A kitüntetés adom-

ányozásának indoklása kiemeli dr. ERDÉLYI Mihály igen sokoldalú hidrogeológiai munkásságát, amit a Hidrológiai Közönyben és Intézetének kiadványaiban megjelent nagyszámú értekezése tanúsít. Ezek közül is kiemelkedő jelentőségűek az Alföld hidrogeológiai viszonyainak feltárását szolgáló kutatásai. Széleskörű nyelvismerete révén — nemcsak, mint a VITUKI-szervezet nemzetközi hidrológiai továbbképző tanfolyamoknak, hanem többek közt, UNESCO szakértőként, a braziliai Porto Allegrei egyetem vendépprofesszoraként is — nemzetközi elismerést és hírnevet szerzett. A Társaság dr. ERDÉLYI Mihályt, hűséges és aktív tagját, már korábban is kitüntette: 1964-ben a Zsigmondy Vilmos Emléklap adományozásával.

A Társaság négy tagtársunkat részesítette Pro Aqua Emlékremben (névsorrendben): EMBER Károly hidrológus-mérnökgeológus szakmérnököt, a Mélyéptézési Tervező Vállalat irányító tervezőjét, „a Társaság működésének hatékony elősegítéséért”; dr. KARÁCSONYI Sándor tagtársunkat, a Földmérő és Talajvizsgáló Vállalat irodavezetőjét „a vízszerezés és vízellátás terén végzett munkájáért”; dr. KORIM Kálmán tagtársunkat, a Vízkutató és Fűró Vállalat főgeológusát „a hévíz-kincs feltárása terén kifejtett munkájáért”, valamint dr. VITÁLIS György tagtársunkat, a Szilikátipari Központi Kutató és Tervező Intézet főgeológusát „Magyarország vízföldtani tömbszelvényeinek elkészítéséért”.

A Tisztújító Közgyűlés a Társaság elnökül dr. ILLÉS Györgyöt az Országos Vízügyi Hivatal elnökhelyettesét, főtítkárul dr. SZALAI Györgyöt, a gödöllői Agrártudományi Egyetem docensét választotta. Örövendetes, hogy az új tisztikarban a tisztségviselők között számos tagtársunk neve szerepel a hagyományos és aktív együttműködés élő példájaként. Egyesületi titkár, negyedszázadot is meghaladóan, érdemeit illetően is maradandóan: HERKE PAULA.

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 60. évfordulója alkalmából dr. SEBESTYÉN Károly tagtársunknak, a M. Áll. Eötvös Loránd Geofizikai Intézet tudományos tanácsadójának, a Magyar Geofizikusok Egyesülete alapító tagjának, volt főtítkárának, vezetőségi tisztségviselőjének, eredményes munkássága elismerésül a Munka Érdemrend arany fokozata kitüntetést adományozta (Magyar Nemzet, 1977. nov. 6., XXXIII. évf. 262. sz.).

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa dr. BALOGH Kálmánnak, a földtudományok doktorának, a József Attila Tudományegyetem tanszékvezető egyetemi tanárának, Társulatunk hűséges, mindenkor tevékeny tagjának, minden megbízatásában alaposással helytálló tisztségviselőjének, nyugállományba vonulása alkalmából, több évtizedes munkássága elismeréseként a Munka Erdemrend arany fokozata kitüntetés adományozta (Művelődésügyi Közl. XXI. évf., 23. sz., 1977. dec. 2.).

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa dr. SZTRÓKAY Kálmánnak, a földtudományok doktorának, az Eötvös Loránd Tudományegyetem egyetemi tanárának, Társulatunk tiszteleti tagjának, minden viselt tisztségében nagy aktivitású, hagyományainknak elkötelezett, helytállóságban példás, pontosságában mértékadó személyiségének, nyugállományba vonulása alkalmából, érdemes és eredményes munkássága elismeréséül a Munka Erdemrend arany fokozata kitüntetés adományozta (Művelődésügyi Közl. XXII. évf. 2. sz., 1978. jan. 15.).

1978. március 22-én, a Magyarhoni Földtani Társulat Tisztújító Küldött-kögyűlése hazai és külföldi tiszteleti tagokat választott, kiosztotta a Társulat emlékérméit, átnyújtotta a Társulat emlékgyűrűt, emléklapját, kiadta a Vendl Mária alapítvány-díjat s az Ifjúsági díjakat.

A Tisztújító Küldött-kögyűlés általános és egyhangú tetszésnyilvánítással hazai tiszteleti tagjaink sorába emelte BOGSCH László, LENGYEL Endre, RÓNAI András és SZALAI Tibor kiváló, nagy társulati múlttal, hűséggel, önzetlen áldozatkészséggel, tudásuk, tehetségük legjavával bizonyosságot tett tagtásainkat, majd külföldi tiszteleti tagokat választott

Szabó József Emlékéremmel BÁRDOSSY György karsztbauxit munkáját, Hantken Miksa Emlékéremmel Géczy Barnabás bakonyi ammonitesz-monográfiaját, Koch Antal Emlékéremmel KASSAI Miklós—NAGY Elemér—NAGY István—BÓNA József Villányi hegységi perm-triász monográfiáját jutalmazták.

A Társulat emlékgyűrűjét, „Mente et malleo” vésettél, „a Társulater” mottóval ALLODIATORIS IRMA, MEISEL JÁNOSNÉ, ALFÖLDI László, SÓLYOM Ferenc, STRAUSS László és VITÁLIS György kapta.

Társulati emléklapot adományoztak MARZSÓ Lajos több mint fél évszázada Társulatunk tagjának.

A Vendl Mária alapítvány-díjat ÖRKÉNYINÉ BONDOR Líviának ítelték.

Ifjúsági Díjban BALÁSHÁZY László, KOVÁCS JUDIT és KOVÁCS Sándor (Szeged) részesült.

A Magyar Népköztársaság Minisztertanácsa hazánk felszabadulásának 33. évfordulója alkalmából, az Országház kupolacsarnokában rendezett 1978. április 1-i ünnepségen kiosztotta az 1978. évi Állami és Kossuth-díjakat.

Ezalkalommal szakágazatunkat és interdiszciplináris kapcsolódásait több vonatkozásban érte a megtisztelő elismerés:

„A magyar bauxitbányászat fejlesztésében végzett kiemelkedő tevékenységükért” megosztott Állami Díjban részesült: ISKI Károly a Fejér megyei Bauxitbányák igazgatója, KANIZSAI József a Bakonyi Bauxitbánya Vállalat igazgatója és STUBNYÁN István a Magyar Alumíniumipari Tröszt vezérigazgató helyettese.

„A szénhidrogén-kutatás geofizikai műszereinek és módszereinek fejlesztésében elért eredményeikért” megosztott Állami Díjban részesült: KOVÁCS Ferenc az Országos Kőolaj- és Gázipari Tröszt geofizikai kutatási üzem osztályvezetője, dr. MESKÓ Attila az ELTE docense, MOLNÁR Károly az Országos Kőolaj- és Gázipari Tröszt geofizikai kutatási üzem igazgatója, SÁGHY György az Országos Kőolaj- és Gázipari Tröszt geofizikai kutatási üzem osztályvezetője, valamint VARGA Imre tagtársunk az Országos Kőolaj- és Gázipari Tröszt geofizikai kutatási üzem igazgatóhelyettese.

„A timföldgyártás új típusú technológiáinak kutatásában és továbbfejlesztésében elért kiemelkedő eredményeikért” megosztott Állami Díjban részesült: STEINER János az Alumíniumipari Tervező és Kutató Intézet irodavezetője, dr. TÓTH Béla az Ajkai Timföldgyár és Alumíniumkohó igazgatója, VÖRÖS István a Magyar Alumíniumipari Tröszt főosztályvezetője és dr. ZAMBÓ János az Alumíniumipari Tervező és Kutató Intézet igazgatója.

„Az atomfizikában elért eredményeikért és iskola-teremtő munkásságáért” részesült Állami Díjban dr. SZALAY Sándor Kossuth-díjas akadémikus, a Magyar Tudományos Akadémia Atommag Kutató Intézete tudományos tanácsadója.

„A cementipar műszaki fejlesztésében kifejtett kiemelkedő eredményeikért” részesült Állami Díjban dr. TALABÉR József az ÉVM Szilikátipari Központi Kutató és Tervező Intézet igazgatója, Agyagásványtani Szakosztályunk alapító tagja.

A kitüntetések ünnepélyes átadásán részt vett: LÁZÁR György a Minisztertanács elnöke, NÉMETH Károly, ÓVÁRI Miklós, az MSZMP Politikai Bizottságának tagjai, a Központi Bizottság tagjai; BORBÁNDI János, HAVASI Ferenc, SZEKER Gyula, a Minisztertanács elnökhelyettesei, a Központi Bizottság és a Kormány több tagja, az Állami és a Kossuth-díj Bizottság tagjai, vala-

mint társadalmi és kulturális életünk kiemelkedő személyiségei.

Ünnepi beszédet mondott s a díjakat átadta ACZÉL György, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Kormány elnökhelyettese, az Állami és Kossuth-díj Bizottság elnöke.

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa hazánk felszabadulásának 33. évfordulója alkalmából, eredményes munkássága elismeréséül dr. TÓTH Miklósnak, a Központi Földtani Hivatal elnökhelyettesének a Munka Érdemrend arany fokozata kitüntetését adományozta.

Hazánk felszabadulásának 33. évfordulója alkalmából, az 1978. április 1-én rendezett ünnepségen, dr. GABOS György a Földmérő és Talajvizsgáló Vállalat igazgatója szakmunkásságuk elismeréséül BADINSZKY Péter és MOZYES Antal tagtársainknak az FTI Kiváló Dolgozója kitüntetését adományozta. Ugyanezen alkalomból dr. FÜLÖP József a Központi Földtani Hivatal elnöke az Építészeti és Városfejlesztési Minisztérium földtani szolgálata területéről AUJESZKY Géza építőmérnök, BERNÁTH Zoltán geológusmérnök és dr. BÉNYEI Károly főtechnológus (Beremend) tagtársainknak a Földtani Kutatás Kiváló Dolgozója kitüntetését adományozta.

Akadémiai székfoglaló — tudományos minősítés

1977. október 12-én, a Magyar Tudományos Akadémia Föld- és Bányászati Tudományok Osztálya rendezésében, a Felolvasó teremben tartotta meg akadémiai székfoglaló előadását dr. FÜLÖP József akadémikus, egyetemi tanár, a Központi Földtani Hivatal elnöke „Magyarország geológiája — egy új szintézis irányelvei” címmel. Az akadémiai székfoglaló ülésen dr. MARTOS Ferenc akadémikus, a Bányászati Kutató Intézet igazgatója elnökölt.

Az öslényntani részben nagyon indokolt az ökológia és a paleoökológia alapfogalmainak ismertetése. Amennyire nélkülözhetetlen előfeltétele a sokoldalú környezetvizsgálat a fácieskutatásnak, annyira indokolatlannak és meghaladottnak tűnik viszont a törzsfajlódásról írott fejezet. GEYER pl. több teret szentelt a typosrophismusnak, mint a darwinizmus ismertetésének!

1978. március 23-án volt dr. DETREKŐI Ákos a műszaki tudományok kandidátusa „Mérnökgeodéziai mozgásvizsgálatok tervezése, számítása, elemzése” c. akadémiai doktori értekezésének nyilvános vitája. Az eredményes vita alapján a kiküldött Bíráló Bizottság javaslatot terjesztett a Tudományos Minősítő Bizottság elé az akadémiai doktori fokozat odaítélése érdekében. Az értekezés opponensei dr. HAZAY István akadémikus, dr. FARKAS Miklós a matematikai tudományok doktora és dr. HALMOS Ferenc a műszaki tudományok doktora voltak.

GEYER, O. F.: Grundzüge der Stratigraphie und Fazieskunde II. Schweizerbart kiadó, Stuttgart, 1977. 341 oldal.

1973-ban jelent meg GEYER rétegtanról és fáciestanról szóló művének első, rétegtan tárgyaló kötete (vö. Földt. Közl. 104, Budapest, 1974. 497. o.). A második kötet szerencsére több, mint a főcím alapján várt fáciestan. A mű felépítése: paleontológiai alapok 17%; paleogeográfia 34%; fáciestan 49%.

Az ősföldrajzi rész utólagos beépítése a kétkötetes műbe nagyon szerencsés. A paleogeográfia és a faciologia közt rendkívül szoros a kapcsolat. Az ősföldrajzot a Szerző széles értelemben használja ismertetve a morfológia, oceanológia, tektonika, geofizika, paleoklimatológia stb. eredményeit. Gyakorlati szempontból hasznos az ősföldrajzi térképekről szóló fejezet. Aránytalanul kevésnek tűnik viszont a lemeztektonika másféloldalas ismertetése.

A fáciestanról szóló részt történeti áttekintés vezeti be, a különböző szerzők fációs-definícióinak pontos idézésével. A fációs fogalom mélyreható, történeti elemzése feltétlenül indokolt, hiszen e kifejezést a földtani irodalom oly körülhatárolatlan értelemben használja, hogy hovatovább elveszíti minden jelentéstartamát. A litho- és biofációs elemzés után a Szerző 25 fácierről nyújt részletesebb elemzést. Ez a példát hasznos a terepi geológusok számára, de az elemzések közt a genetikai összefüggések hiányzanak.

GEYER művének fő erényei: a földtudományok széles köréről nyújt áttekinthető, megbízható összefoglalást; a kötetet 190 önálló, didaktikai szempontból mintaszerű ábra illusztrálja; a Szerző figyelembe veszi az angolszász, francia és szovjet irodalom eredményeit is, továbbá az irodalom fejezetenkénti bontásával megkönnyíti a rész-tudományok további önálló tanulmányozását.

Jóleső örömmel könyvelhetjük el a mű hazai vonatkozásait. GEYER idézi STRAUSS L. Fazieskunde-jét, hivatkozik EGYED L.-ra a földtágulási elmélettel kapcsolatban, és FÜLÖP J. monográfiája alapján külön fejezetet szentel a tatai Kálváriadomb felsőtriász Megalodon-algaszőnyeg fácies-típusának. A Magyarországon is előforduló mezozoós mediterrán fáciesek értékelése sok örömet fog nyújtani a hazai geológusoknak.

Ami a munka hátrányait illeti, a Szerző nem kerülhette el az enciklopédikus összeállítás veszélyeit.

A tárgymutató 2600 címszót tartalmaz, az ásvány-, kőzet-, fosszilis-, kronosztratigráfia és szerzőnevek nélkül! Ez oldalanként átlag több mint 8 fogalom ismertetését jelenti. GEYER műve — mint földtani glosszárrium — nélkülözhetetlen, kérdés vi-

szont, hogy önmagában alkalmas-e a fácies-kutatás összetett módszereinek teljes értékű bemutatására? Különösen a lemeztektonika és a fácies-genetika összefüggéseinek elmélyültebb elemzését hiányoljuk. Nagyon valószínű ugyanis, hogy a fácies-kutatások irányát a jövőben ez szabja meg. VALENTINE úttörő munkássága a kötetből sajnálatos módon kimaradt, ugyanekkor a kötetben szereplő irodalmi utalásokból lehetett volna szelektálni.

A munka kiállítása rendkívül gondos, izléseles. A Kiadót minden elismerés megilleti azért, hogy egy év leforgása alatt (!) ilyen formában adta ki a kéziratot. Remélhető, hogy GEYER munkája több évtizeden át hasznos segítőtársa lesz minden geológusnak.

GÉCZY B.